

“DE VANZELFSPREKENDHEID VOORBIJ”

Twee jaar na het jubileum van het Natuurhistorisch Genootschap wordt het Natuurhistorisch Museum Maastricht dit jaar honderd! We gaan dit natuurlijk vieren, door mooie en bijzondere tentoonstellingen die dit jubileum toelichten en door onze boodschap via een speciale jeugdprogrammering over te brengen. Hiermee willen we onze ‘hoge’ ouderdom (althans in mensentermen) omzetten in een nieuwe jeugd.

Het museum is nog steeds op dezelfde plek gehuisvest waar het ooit begon, met alleen een flinke uitbreiding in het midden van de jaren '70. De vaste opstelling is natuurlijk al talloze malen aangepast, maar het museum toont nog steeds een stukje van zijn oorsprong. We zijn trots op de heemtuin, waar altijd de bijzondere klanken van het conservatorium doorklinken. We passen ook de modernste technieken toe, zoals in de Globe4D, waar de mondiale plaattektoniek in vier dimensies te aanschouwen is en waarmee op een unieke manier zichtbaar is hoe bergen ontstaan en het klimaat nooit stabiel is. Op deze manier passen we ons telkens aan. De wereld verandert en wij veranderen mee. Soms is die zoektocht wel eens moeizaam.

De Nederlandse Museumvereniging helpt musea, onder andere door een analyse te maken van hoe onze maatschappij in elkaar steekt en door te beschrijven wat onze meerwaarde als museum kan zijn. Prevaleert dan de educatieve of de economische waarde, de belevingswaarde of de verbindende waarde? Of gaat het toch om collectiewaarde? Het antwoord dat je krijgt, hangt af van wie je het vraagt: zijn het politici of burgers, wetenschappers of amateurs, genootschapsleden of toeristen? Het antwoord is natuurlijk dat er geen eenzijdige benadering meer bestaat. Dat is ook de moeilijkheid en meteen de uitdaging. We willen en moeten aan veel verwachtingen voldoen.

De verwantschap tussen museum en Genootschap is groot. In 1912 als museum van het Genootschap ontstaan, waren de eerste voorzitters van het Genootschap tevens conservator (en de baas) van het museum. De functie directeur is pas rond de oorlog ingevoerd. Een mooi overzicht van de eerste jaren maakte mevrouw Dr. Minis-van de Geijn voor het 50-jarig-jubileumnummer van het maandblad in 1960. Nu heeft het museum geen voltijds directeur meer, maar moet deze delen met Centre Céramique en Kumulus. Is dat erg? Het is vooral wennen! Het mooie van deze combinatie is dat er wisselwerking ontstaat die een meerwaarde kan bieden inzake expertise, educatie en exploitatie, wat weer leidt tot een grotere erkenning. We zijn zo in staat om het museum open te houden en ieder jaar onze beheertaak (die bestaat uit bewaren, beschrijven en beschikbaar stellen, inclusief tentoonstellen) goed uit te voeren. We doen geen fundamenteel

FOTO: I. VOS

wetenschappelijk onderzoek, maar onze collectie wordt wel op wetenschappelijke wijze beschreven en onderzocht. Daarvoor werken we samen met vele partners. Dit jaar belichten we zo ook de honderdste geboortedag van Robert Garcet, die in zijn Eben Ezercomplex decennialang op eigen wijze archeologisch, geologisch en paleontologisch onderzoek heeft gedaan. Hij werkte op wetenschappelijke basis (hij was een autodidact!), maar met de in-

vulling, de filosofie en de conceptuele aanpak van een kunstenaar. In zijn jonge jaren werd het eerste systematische onderzoek gedaan naar de stratigrafie en chronologie van het Krijt, waaraan Garcet een wezenlijke bijdrage leverde. Hij was dan ook bevriend met Werner Felder. Wij laten het verhaal zien van deze samenwerking en van de wetenschappelijke betekenis van Robert Garcet.

Maar dat is natuurlijk niet alles. We belichten in 2012 ook het academische klimaat in Zuid-Limburg in de 19e eeuw. In de tijd dat er nog geen Natuurhistorisch Genootschap of museum was, werd er al driftig verzameld en beschreven. Wie deed dat, wat gebeurde met de collecties en waar zijn de verhalen gebleven? Wij laten het zien. Ook gaan we uitleggen wat nieuwe technieken allemaal toevoegen aan modern paleontologisch onderzoek. Wat hebben we de afgelopen jaren allemaal geleerd en welke technieken gebruiken we inmiddels? Wij laten het zien. Maar we zijn begonnen met het verhaal van een stratigrafisch niveau dat Maastricht wereldberoemd heeft gemaakt, nog voor de invoering van de euro. Het Maastrichtien en de K/T-grens (nu K/Pg-grens) in de groeve Curfs hebben wereldwijd de Krijtstratigrafie inzichtelijk gemaakt. Wij laten het zien.

Met het eenvoudigweg vertellen wat we weten komen we er niet meer. Objecten met een bordje erbij, volstaan niet meer. Die vanzelfsprekendheid en die functie van het museum zijn voorbij. Maar er zijn nieuwe wegen gezocht en gevonden. We zetten onze kennis en kunde in bij maatschappelijke vraagstukken over klimaat en ecologie, over biodiversiteit en duurzaamheid en ook bij vraagstukken over ruimtelijke ordening, zoals bij de A2-tunnel te Maastricht. Mijn persoonlijke hoop is dat volwassenen en kinderen zich weer kunnen verwonderen en zich meer bewust worden van hun plek in de natuur. Ik ben er van overtuigd dat we daarmee het voortbestaan van het Natuurhistorisch Museum hebben verzekerd. Het voortbestaan van úw genootschapsmuseum.

Drs. ERIC P.G. WETZELS,
directeur van Natuurhistorisch Museum Maastricht,
Kumulus en Centre Céramique